

Salih Amel ve Rızık

Hasan-ı Basrî'nin meclisinde bir şahıs kuraklıktan şikâyet etti. O da, "İstiğfar et." dedi. Başkası maddi sıkıntılardan, bir diğeri çocuğunun olmadığından, birisi arazisinin verimsizliğinden dertlenince, onlara da aynı şeyi söyledi. Etrafındakiler bunu garipseince, o da Nuh suresinin, "Mağfiret dileyin ki Allah üzerinize bol bol yağmur indirsın." mealindeki 11. ayetini okudu.

İnsanın dünya hayatındaki en temel iki arayışı salih amellerle Rabb'in rızasını kazanmak ve helal rızıkla hayatını sürdürmektir. Kur'an ve hadisler, bu iki arayışın birbirinden kopuk olmadığını, aksine birbirini besleyen bir bağ içinde olduğunu gösterir. Salih amel işlemek, helal rızka vesile olurken; helal rızıkla beslenmek de salih amellere yönelmeyi kolaylaştırır. Böylece hayatın hem maddi hem manevi boyutu bir dengeye kavuşur.

Salih Amel Helal Rızka Vesile Olur

Salih ameller; iman, tövbe, takva ve ibadetlerle iç içe bir bütündür. Kur'an-ı Kerim, insanın Allah'a kulluk vazifelerini yerine getirdikçe rızkının da bereketleneceğini, bollaşacağını ve kolaylaşacağını müjdeler. O müjdelerden biri şöyledir: "... Kim Allah'a karşı gelmekten sakınırsa, Allah ona bir çıkış yolu ihsan eder. Onu, hiç ummadığı yerden rızıklandırır." (Talak suresi, 65/2-3) Araf suresinin 96. ayetinde ise şöyle buyrulur: "Eğer o ülkelerin ahalisi iman edip takvalı yaşasalardı, elbette biz üzerlerine gökten, yerden nice bereket ve bolluk kapılarını açardık."

Nuh suresinde ise Hz. Nuh'un kavmine: "Rabb'inizden af dileyiniz. Zira o affedicidir. Mağfiret dileyin ki üzerinize bol bol yağmur indirsın. Size mal ve evlat ihsan buyursun, size bahçeler, ırmaklar, su kanalları nasip etsin." (Nuh suresi, 71/10-12) dediği bildirilir.

Takva, sadece uhrevi mükâfatların değil, dünyevi rızıkların da bereket kapısını aralar. Peygamber Efendimiz şöyle buyurur: "Kim Allah'a itaat ederse, Allah onun geçimini kolaylaştırır." (Ahmed b. Hanbel, Müsned, V, 363) Yine başka bir hadisinde, ibadet ve salih amellerin bereket kapılarını açtığını vurgulamıştır: "Sadaka malı eksiltmez; aksine bereketlendirir." (Müslim, Birr, 69) Başka pek çok hadisîşerifte de sılayırahimi yani akraba ilişkilerini gözetmenin rızkın genişlemesine vesile olacağı; çokça istiğfar edenleri Allah'ın ummadıkları yerden rızıklandıracağı ve darlıklarını gidereceği, sadakanın malı azaltmak bir yana onu bereketlendireceği haber verilir.

Bütün bu ayet ve hadislerin gösterdiğine göre iman ve takva ile işlenen salih ameller, helal rızkın önünü açar, bereketi artırır ve kulun gönlüne huzur verir.

Helal Rızık Salih Amel İşlemeyi Kolaylaştırır

Helal rızık, kulun kalbini huzura, bedenini kuvvete kavuşturur. Haram lokma ise amellerin kabulünü engeller ve ruhu karartır. Bu hakikat Kur'an'da şu şekilde dile getirilir: "Ey peygamberler! Helal ve temiz olan şeylerden yiyin, salih ameller işleyin." (Müminun suresi, 23/51)

Aynı şekilde Peygamber Efendimiz şu uyarıda bulunur: "Allah temizdir, ancak temiz olanı kabul eder. Allah peygamberlere helal ve temiz şeyleri emrettiği gibi müminlere de emretmiştir..." (Müslim, Zekât, 65) Helal kazançla beslenen kimse, ibadetlerinde huzur bulur, duası kabul edilir. Haram lokmayla beslenenin ise ibadetlerinde ağırlık, duasında perde vardır. Nitekim Peygamber Efendimiz şöyle buyurur: "Bir kimse (Hak yolunda) uzun sefere çıkar, saçları dağılmış, toza toprağa bulanmış bir hâlde ellerini semaya uzatarak: Ya Rabbi, ya Rabbi! diye dua eder. Hâlbuki yediği haram, içtiği haram, giydiği haram (hasılı) kendisi haramla beslenmiş olursa, böyle bir kimsenin duası nasıl kabul edilir?" (Müslim, Zekât, 19; Tirmizi, Tefsir, 3; Ahmed b. Hanbel, 2/328)

Öte yandan bir insanın helali elde etme ve haramlardan da uzak durmak için titizlik göstermesi de onun için ayrı bir ibadet, başlı başına bir salih ameldir. İşte bu çeşit salih ameller kulun tesbih, tehlil, tahmit gibi zikirlerinin Allah katına yükselmesine vesile olurlar. Fatır Suresi'nin 10. ayetinde şöyle buyrulur: "Sözlerin en temiz ve en güzel olanı ona yükselir; onu da salih amel yükseltir." Bu ayetten anlaşıldığına göre salih ameller, güzel sözlerin Allah'a yükselmesine vesile olan en önemli güçtür.